

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt I. Vtrum tam Paulus, quàm Moyses divina virtute fuerint elevati ad
divinæ Essentiæ unionem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

EXPOSITIO ARTICVL VI.

Prima Conclusio. In raptu Paulus de una re erat cert. scilicet, se raptum esse usque ad tertium cælum, alia vero erant ei omnino ignota; scilicet, utrum in corpore, aut extra corpus, hoc expressè constat ex verbis Iohannes PAULI 2. Corint., 12. Scio hominem in Christo raptum usque ad tertium cælum, sive in corpore, sive extra corpus nescio, DEVIS sit. Unde fit, quod neque in raptu, neque transito raptu Apostolus cognoverit, utrum eius anima fuerit à corpore separata, necne, quod probat Divus Thomas ex D. Augustino lib. 12. super Genes. cap. 5. ubi post longam inquisitionem concludit: Restat ergo (inquit) fortasse, ut hoc ipsum cum ignorasse intelligamus (utrum quando in tertium cælum raptus est, in corpore fuerit anima, quomodo est anima in corpore, cum corpus vivere dicitur, sive vigi-

lantis, sive dormientis, sive in ecstasi à sensibus alienatis), an omnino de corpore exierit, ut mortuum corpus jaceret.

Secunda Conclusio ex Resp. ad 3. Visio Pauli in raptu quantum ad aliquid fuit similis visioni beatorum, scilicet quantum ad id quod videbatur, & quantum ad aliquid dissimilat, scilicet quantum ad modum videndi, quia non ita perfecte vidit, sicut Sancti, qui sunt in Patria. Unde Augustinus dicit 12. super Genes. ad literam. Quamvis abreptus a postulo à carnis sensibus in tertium cælum, hoc defusus ad plenam perfectamque cognitionem verum, que Angelis inest, quod sive in corpore esset, sive extra corpus esset, nesciebat. Hoc utique non debet, cum receptu corporibus in resurrectione mortuorum corruptibile hoc induetur incorruptione.

Observatio circa litteram Articuli VI.

Circa secundam conclusionem Articuli notandum, cum Caje anno præcipue circa illavera Augustini, que quidem causè legenda sunt, neque ex eis colligas, quod tantum hoc defuerit Paulo ad plenam perfectamque cognitionem retum quæ Angelis inest, &c. Quoniam verisimile

est, immo majus iudicium de multis aliis. Quandoquidem multa alia non pertinebant ad ipsum Paulum; se autem in corpore vel extra corpus esse, vel rapi ad se pertinebat, meminit autem hojus filius Augustinus, non quod hoc solum exceptum sit, sed quia hoc solum scriptum est.

DISPUTATIO V.

De Raptu Divi Pauli.

Dicitur. Ostquam D. Thomas differuit de raptu & ecstasi divina, jam ab isto articulo tertio usque ad sextum inclusivè incipit de ea specie raptus differere, quæ inter alias est nobilissima, de raptu, inquam, quo anima Pauli ad divinæ essentiae visionem divinitus fuit elevata; circa hujusmodi autem Divi Pauli raptum primò differemus, an Paulus in raptu viderit divinam essentiam, idemque de Moysè, DEO dante, inquirimus. Secundò, An visio intuitiva DEI mortali homini communicata natura sua efficiat ecstasim, id est, à sensibus abstractionem. Tertio, Quid intelligatur per tertium cælum, ad quod fuit Paulus sublimatus. Quartò, Ignoraveritne Paulus, an esset in corpore vel extra corpus. Quintò, An transacto raptu fuerit Paulus recordatus eorum, quæ vidit. Sextò, An anima Pauli fuerit in raptu à corpore separata.

C A P V T I.

Vtrum tam Paulus, quam Moyses divina virtute fuerint elevati ad divinæ Essentia unionem.

Prima Assertio: Licet facialis DEI visio alterius sit vita, ac post mortem finis adipiscendus, ad quem in hac vita tendimus, nihil obstat quominus DEUS, si velit eum post adhuc manifestare, possit in hac vita mortali ab homine clarè & intuitivè videri.

Hæc sententia aperiè colligitur ex Divo Bonaventura, qui de septem gradibus contemplationis,

dum hunc visionis clarae DEI septimum & postremum constituit gradum. Primum gradum, inquit, dicamus ignem. Secundum anctionem. Tertium ecstasim. Quartum speculationem. Quintum gustum. Sexum quietem. Septimum gloriam.

Nec multum distat Divus Thomas 2. 2. que 180. art. 4. ad 3. in sexo gradiu ponit contemplationem divinae veritatis, in qua finaliter inquit, contemplatio perficitur. Et clarius idem D. Thomas atque in corpore, ubi sic ait: In hac vita potest esse aliquis dupliciter. Uno modo, secundum actum, in quantum scilicet actualiter uicit sensibus corporis; & sic nullo modo contemplatio praesentis vite potest pertinere ad videndum DEI essentiam. Alio modo potest esse aliquis in hac vita potentialiter, & non secundum

dū adūtū, in quantū anima ejus est corpore mortali conjuncta ut forma; ita tamen, ut non utatur corporis sensibus, aut etiam imaginatione, sicut accidit in raptu: & sic potest contemplatio huius vite pertinere ad visionem divine essentia. Vnde supremus gradus contemplationis presentis vita est, qualiter habuit Paulus in raptu, secundum quem sicut medio modo se habebat inter statum presentis vite, & futurum. At idem D. Thomas supra dixerat, nempe in hoc articulo, & in aliis locis de Paulo, quod in raptu divinam essentiam videbit.

Unde quamvis hic gradus contemplationis proprius sit Beatorum, non dubium quin aliquando mortali homine in terris deget, saltem ad tempus, & in transitu dari possit, in qua re facile omnes Theologi conveniuntur.

An vero hoc quod possibile est fieri, aliquando factum sit, inter Doctores sacros & Scholasticos magna est controversia. Et primum quidem dubitatur sententia Divi Augustini & D. Thome de Moysi & Paulo afferentium vidisse claram divinam essentiam; multi enim Patres ac Doctores scholastici sentiunt nullos in carne viventes claram & intuitivam divinam essentiam vidisse. Et ut ad rem ipsam accedamus, primò inquiremus de Moysi, postea de Paulo differemus.

Quod vero Moyes non viderit divinam essentiam, affirman gravisimi Patres, ac non contentantur Scholastici Auctores; inter Patres hanc sententiam tenent Dionys. cap. 4. calef. Hierarchie, & primo cap. de mystica Theologia. D. Irenaeus lib. adversus heres Valentini cap. 37. Origenes, Hilarius, Chrysostomus, Cyrius Alexandrinus, Hieronymus, Nazianzenus, & Nyssenus, Bernardus, Gregorius magnus, & quamplures alii Patres adducti à Molina & Vasquez prima parte, quist. 12. art. 11, qui etiam plures scholasticos Doctores afferunt.

Hec quidem sententia primò ab eis confitatur; quia cum manifestatio divinae essentiae pendeat ex sola divina voluntate, ex sola divina revelatione, dicendum est, utrum divina essentia Moye & Paulo fuerit revelata, aut non. Hec autem revelatio constare debet nobis, aut Ecclesia traditione, definitione, aut fac. Scriptura. Ecclesia vero traditione, qua in doctrina Patrum conunterit, non constat, immo contrarium; neque ex definitione Ecclesia aliquid habemus, neque etiam ex Scriptura, immo contrarium ex eis probatur. Primum ex illo Joan. 1. cap. 1. DEVM nemo vidit unquam; immo si contextum ipsum attenue expendamus, de Moyte etiam peccati est id dictum videtur. Dixit enim prius Joannes: Lex per Moysem data est, gratia & veritas per IESVM Christum facta est, ut ostendere differentiam inter Ch. istum & Moysem, qui maximus inter Prophetas habebatur, & ipsum Christum Moyse preferre. Christi vero excellentiam non modo in eo demonstrat, quod gratia & veritas per eum facta sunt, sed etiam, quod ipse solus, quiescens in limu Patris videbit DEUM, ut ejus mystica enarrare posset, & ideo scilicet DEVM nemo vidit unquam: unigenitus filius, qui est in limu Patris ipse narravit nobis. Nam si Moyse DEUM fecerit etiam claram vidisse, ipse nobis enarrare potuisse, non autem solus Christus,

Secundò probatur, quia cum Moyse Exodi 33. petisset a DEO: Ostende mihi faciem tuam. Respondebat illi DEUS, non poteris videre faciem meam. Et paulò inferius: Posterior a mea videbas, faciem a mea videre non poteris, quia in multis codicibus loco illorum vel bonum, faciem tuam, legitur viam tuam. Sic enim in Hebreo 10 & alijs vulgaris codicibus habetur, ac si dicatur: Si precipis, ut datum populum hunc, ut non indicas mihi, quem missuris mecum, & viam demonstret hujus peregrinationis, per quam relis hunc populum deducere, ergo pertinet a Domino. Accidit itius innatus, non vero videt eis ejus faciem.

Tertio. Idem sententia confirmatur auctoritate Evaristi Papæ in prima epistola decretalibus; ubi definit tam Filii quam Patris naturam, lucem esse inaccessibilem, contra eos, qui docebant hoc solum Patri convenire, obiter tanquam novum auctoritate Evaristi Papæ. Isti Ponit subjungit in alia vita à quolibet Beato, DEUM tamen clarè videndum esse. Non scit Moyse, inquit, certaque propheta, per enigmata & figuram, sed ipsam veraciter in Filio continebitur veritatis imaginem.

Ex sacrificio quoque litteris colliguntur neque Moyses, ut diximus, neque Paulum vidisse divinam essentiam. Nam si de Paulo ex aliquo loco constaret, maximè ex illo 2. Corinth. 12. Audi arcana DEI, &c. Audire enim magis pertinet ad fidem, ut inquit D. Paulus ad Romanos 10. Fides ex auditu, quam ad visionem. Et quidem in utilatum est, & apud factos & apud prophanos autores, quod audire acceptatur pro videre.

Ultimo arguitur, sequitur ex opposita sententia, quod Divus Paulus in raptu non haberent fidem, etiam in habitu, consequens est fallitur, quia Paulus tunc erat viator, & ex consequenti fidelis. Probatur seq. Nam visio clara DEI non potuit haberi a Paulo, abique lumine gloriae, sed fides etiam in habitu non comparatur luminis gloriae, ergo.

Dices cum D. Thoma 2.2. quest. 17. art. 3. ad 2. Quod lumen gloriae in Paulo non habuit esse permanens, sed fuit illi datum per modum transiuntis, & ita compatiebatur secum fidem in habitu.

Sed contra, lumen claram & obscurum opponuntur, sicut habitus & privatio, ego non possum esse simul, neque per unum instans, sicut homo non potest esse simul videns & cecus, neque per unum instans, at fides & lumen gloriae habent se sicut claram & obscurum.

Secunda assertio: Valde probabilis est ea sententia, qua tener, neque Moysem, neque Paulum vidisse divinam essentiam, tum ob auctoritatem Patrum, tum etiam orationes superius adductas.

Tertia assertio: Probabilior ac magis consona fac. Scripturis arque SS. gravissimorumque Patrum testimonis, Moysem & Paulum divinam essentiam vidisse. Imprimis eam docuit Divus Augustinus Epist. 112. ad Paulinam cap. 12. & 13. & aperiit eam tradit. lib. 12. super Genes. cap. 27. Cujus quidem auhoritas tanu ponderis fuit a. pud. Divum Thomam, ut ejus sententia multis in locu mordicus adhaeret. Eam docet in articulo 3 batur ex his questionis, & quest. 80. ubi supra articulo 4. & 5. & prima parte quest. 12. articulo 11. Inque multis item ex aliis locis, in quibus Cajeranus & recentiores Thomistæ ipsum aperiuntur, & ex Patribus pro hac sententia referuntur Ambrosius lib. 1. Examen. cap. 12. Divus Basilius homilia prima Examen. lusque.

Hu-

Sententia
negans
probatur
diversis
fac. littera-
rarum
aliisque
testimoniis.

1. Joan. 1.

Ibid.

Hugo V. Etorinus primo Tomo in questionibus in Epist. 2. ad Corinth. q. 34.

Quid
Moyses
perierit
dicens; O-
stende
mihi fa-
ciem
tuam.

E primò probatur de Moysè ex illo loco Exodus 33. Si inveni gratiam in conspectu tuo: ostende mihi faciem tuam. Quid si autem ostendere faciem, expresserunt Septuaginta transferentes: Ostende mihi te ipsum manifeste. Imo & ipse Prophetæ, qui ierum paulò post ad Dominum oravit, dicens: Ostende mihi gloriam tuam. Quia enim est gloria DEI, nisi facies DEI, & quæ facies DEI, nisi ejus substantia, & essentia ejus, cujus aspectus beatorum? Neque obstat quod DEUS videatur non annulisse petitioni Prophetæ, illis verbis: Non enim poteris videre faciem meam, non enim videbit me homo & vivet. Ecce rursus: Videbis posteriora mea, faciem autem meam vide non poteris. Licer enim tunc non fuit ei facies Domini revelata, ut eam amplius defederet, & desideraret ad eam videndam præpararet; attamen illi est alio loco detecta. Nam & ipse Dominus alibi ait: Si quis inter vos fuerit Prophetæ Domini, in visione apparebo ei, vel per somnium loquar ad illum. At non talis servus mens Moyses, qui in omni domo mea fidelissimus est. Ore enim ad os loquor ei, & palam & non per anigmata & figuræ ad Domininam videret, ita quem locum si ponamus illum Pauli: Videmus nunc per speculum in ængamate, tunc autem facie ad faciem videbimus. Alius Prophætus visionem DEI per figuræ & ængamate fuisse dat am: Moysi vero visionem claram, quæ vocatur ore ad os, & palam, & non per ængamate fuisse concessam.

Neque per hanc visionem intellectualis solum visio potest intelligi, quasi alii Prophetæ imaginariam, Moyses autem intellectualis habuit. Quoniam & David ut supra, yidimus intellectuali visione multa fidei mysteria contemplari est, & non est credibile, quod alii Prophetæ Ecclesiæ Magistri, & factorum libitorum Scriptores caruerint, neque etiam visio ore ad os, & palam, & non per ængamate visionem corpoream, qua DEUS in corpore ab Angelo assumptus, & nomine DEI loquens visus sit, significare potest, quoniam Moyses in visionum præstantia alii Prophæti anteponitur, sic autem potius postponetur, cum visio corporea omnium infima sit, cuius fine dubio ex omnium contentu, imaginaria & intellectualis preferuntur, vidit ergo Moyses aliquid quando DEUM clara visione & merito, ut superius Ecclesiæ antiquæ legislator, evidenter esset instrutus, neque aliquid refert, quod Scriptura non dixerit, quando divinam essentiam videt, quia multa dona Prophetæ Legis veteris prærogata scripta non sunt.

Confiniatur igitur, quia Exodi 33. promiserat ei Dominus: Ostendam tibi omne bonum, id est, me ipsum, in quo continetur omne bonum. Cum ergo tunc non impleverit, eo quod Dominus noluerit, pro tunc ostendere faciem suam, sit, ut postea illud impleverit, ut constat Numerorum 12. ubi dicitur: Palam & non per anigmata & figuræ Domnum vidit.

Ratione etiam probatur, quia cum Moyses futurus esset Populo Iudaico Magister, & Legifer, confratum quidem erat, ut ei sicut Paulus Genuum Doctori, & Evangelii Prædicatori DEI essentia clara sicut est, revelaretur.

De S. PAULO probatur, quod divinam essentiam adhuc inter nos degens viderit; quod ex eo colligatur, quia ipse 2. Corinti 12. ita testatur: Scio hominem vidit.

nem in Christo ante annos 14. sive in corpore, sive extra corpus, nescio, DEVS fecit, raptum huiusmodi usque ad tertium cælum, & scio huiusmodi hominem, sive in corpore sive extra corpus, nescio, DEVS fecit. Quoniam raptus est in Paradisum, & audivit arcana verba, quæ non licet homini loqui. Circa quem locum libet Anselmi sententiam ita ibidem scribens adducere: Cur autem non credamus, quod tanto apostolo, Doctor gentium, & propterea usque ad istam excellentissimam visionem voluerit DEVIS demonstrare viam, in qua post hanc vitam videndum est in eternum? Et cur non dicitur iste paradiſus excepto illo, in quo corporaliter vixit Adam? si enim propriè quidam nemorosus locus, translatu autem verbo omnis etiam spiritualia quasi regio, ubi anima bene est, merito quasi paraclitus dici potest, non solum tertium cælum, quicquid illud est, quod profecto magnum, sublimiterque præclarum est, sed etiam in ipso homini latitia quadam bona conscientia paradisus est. Si ergo primum cælum recte accipimus, generali nomine hoc omne corporeum, quicquid est super aquas & terram. Secundum autem in similitudine corporali, quod spiritualiter sicut illud unde animalibus plenus in eis est. Petrus Dicetus ille submisus est. Tertium vero quod mente conspicitur, ita & secreta, & remotæ, & omnino abrepta a sensibus carnis, atque mundata ut ea, quæ in illo cælo sunt, & ipsam DEI substantiam, verbunque Domini per quod facta sunt omnia in charitate spiritus sancti ineffabiliter valeat videre, & audire, non incongruenter arbitrari, & illuc Apostolus esse raptrum, & ibi fortassis esse paradisum omnibus meliorum, & (si dico oportet) paradisum paradisorum. Nec contrarium est huic intelligenti illud, quod Moyses Dominus ait: Non videbit me homo & vivet, quia nesciœ est abstrahi ab hac vita mentem, quando in illius ineffabilitatem visionem assumpitur, sicut Apostoli mens divinitus raptæ est ex hac vita ad Angelicam vitam, antequam per istam communem mortem carne solvereatur. Hac ille. At non dixit Paulus se aliquid vidisse, sed audiisse nihil referi, quia mos Prophetarum est verbum pro te, & auditionem pro visione accipere, ideo dicit Scriptura Luc. 1. Non erit impossibile apud DEVUM omne verbum. Et Habacuc 3. 1. Domine audiri auditionem tuam, & timui. At audiri arcana verba, DEVUM autem una res simplicissima est: DEVUM vidit, & multa mysteria audiuit, seu intellexit, quæ hominibus manifestanda non erant, ipsi autem fuerunt utilissima cui fuerunt propalata.

Secundum. Suaderi potest hæc sententia, quia dicit se audiisse arcana verba, hoc est, ineffabilia, quæ non licet homini loqui: hæc autem, ut docet Divus Thomas in præferti articulo, videntur esse, quæ pertinent ad visionem Beatorum, quæ statim hujus vita excedunt.

Tertium. Quia Acto 26. dicitur: Ad hoc apparisti tibi, ut constituant te ministrum & testem eorum, quæ vidisti. At Paulus constitutus fuit testis & ministrus præicationis mysterii sanctissimæ Trinitatis; ergo vidit mysterium sanctissimæ Trinitatis, ac proinde divinam essentiam.

Demum confirmari potest, quod testimonis illa citata: Non videbit me homo, & vivet, & DEVUM nemo vidit unquam; non tam urgent de Paulo, quam de Moyses; Paulus namque de raptu suo sic ait: Sive in corpore, sive extra corpus nescio. Quod si extra corpus erat Pauli in illa temporis mora, quæ fuit raptus, jam non erat homo, neque erat degens in hac mortalita vita, tamen ad eam esset redditus.

Præterea esto esset in corpore non vivebat animali vita, quandoquidem non exercebat, neque poterat exercere in eo statu operationes animæ sentientis. Quidam autem interpretatur illa loca de homine vivente, hoc est, potente ut operationibus partis sentientis.

His etiam accedit Patres super citatos, qui negant Moysem vidisse divinam esseentiam, nihil de PAULO fuisse locutus. In nova præterea lege majorem esse manifestationem DEI, quam fuerit quondam in veteri lege, constat.

Ad argumenta in oppositum responderetur, quod illa testimonia intelligenda sunt, secundum potentiam ordinariam DEI, ac Paulus & Moyse per absolucionem DEI potentiam admissam sunt ad visionem divinæ essentiaz. Secundò responderetur, quod illa testimonia loquuntur de visione comprehensiva DEI, quam nulla creatura potest habere, & ad illud certum monachum ponderatum ex Joanne 1. responderetur cum Cajetano ibidem, quod Christus Dominus in hoc excelluit Moysem & etiam Angelos beatos, quod Christus tanquam naturalis DEI Filius jure hereditario admissus est ad visionem divinæ essentiaz, Moyse vero & etiam Beati admissi sunt ex gratia & liberalitatem DEI. Præterea dici potest secundum Christum excelluisse Moysem in eo, quod comprehendebat divinam essentiam, prout eti: DEUS, & ita comprehendebat omnia mysteria gratiae, Moyse vero revelata fuerunt, in divina essentia aliquot mysticia particularia gratia juxta dispositionem divina voluntatis.

Ad secundum responderetur, quod illa verba, si inveni gratiam tuam, ostende mihi faciem tuam, quia ut Septuaginta a translato, idem est, ac si diceret, Ostende mihi regnum. Vide quae superioris diximus in prima probatione terribilis assertionis.

Ad tertium responderetur, quod Evaristus Pontifex in illa sententia docenda habuit se ut Doctor particularis privatam sententiam exponens, non ut Ponifex definitus.

Ad quartum responderetur, quod visio divine essentiaz vocatur à Paulo auditi, dicens: Audiri aera anima verbis, eo quod per illam visionem Paulus instruitus est de mysteriis gratiae, tanquam per doctrinam alissimi Magistri, & tanquam Discipulus DEI, ut postea fieret magister. Quare ratio in oppositum adducta nullius est momenti, maxime, quia Christus Dominus sepe affimat, se audivisse & didicisse à Patre, quod nullo modo potest dici pertinere ad fidem, sed ad visionem, unde sic locutio est per intellectum, ita visio intellectus auditio dicitur.

Ad ultimum responderetur, solutionem ibi assignatam esse sufficientem; ad Replacitum vero dicetur, quod habitus fidei non est lumen formale, sed lumen causale causatum, luminis actualis, & idem sentendum de lumine gloriae, unde habitus fidei, & lumen gloriae non opponuntur proprie tanquam habitus & privatio.

C A P V T II.

An aliis præter Paulum & Moysem concessa fuerit visio divina essentiaz.

Nonnullorum adducuntur opiniones

nim in omni etate virtus dono contemplationis id existit eximiè ornatis, hanc gratiam à Domino fuisse manitam concessam, ut aliquiores ipsum clare & intuitivè conspexerint. Hanc sententiam docuit Divus Bonaventura de luminaribus Ecclesiæ sermone 3. ubi sic ait: Intelligentia per raptum in DEUM ab optata responderet tibi diei. De hoc raptu dicit Apolonus: Scio hominem ante annos quattuordecim sive in corpore, sive extra corpus nescio, DEUS sit. Raptum hujusmodi. Hic raptus facit annam simillimam DEO, quantum esse potest in statu vita. Rapti autem non habent habitum gloriam, sed actum, & sicut raptus est in confinio vita & patriæ, ita est in confinio unionis & separationis à corpore. docet & Dionysius Richelius lib. 3. de contemplat. art. 24. Hoc autem penitendum, quod quamvis ex Scriptura Canonica non pateat, quemque primum hominem DEUM per speciem in vita conspicuisse præsenti, præter Moysem & Paulum, an tamen ipsi sunt duxata tantum concessionem sit culmen perfectionis, non constat.

Quidam demum Sanctorum sic loqui & sentire videntur, quasi aliquando ineffabiliter raptim quibusdam amantissimis DEI ad punctum hujusmodi contemplatio in vita hac concedatur, de qua re ego cœcuriens loqui amplius non præsumo, hoc duxata adjicio, quia revera Beati mandato corde, quoniam ipsi DEUM ridebunt.

Præterea qui Henricum Harphium in Tractatu de via contemplativa supersentiali. Et Rusbrochium lib. 2. de mortis spiritu lib. atque legerit, facile conciceret eos in hanc sententiam inclinare.

Alii vero aliquibus virtutis sanctis & insignibus in hac mortali vita visionem claram essentiaz divinæ fuisse concessam, aperie docent. Quidam id affirmant de Adamo in labore illo quem Dominus ei misit in paradiso Genes. 2. & putant esse doctrinam Divi Augustini, lib. 9. super Genes. ad litteram, cap. ultimo. Ubique docet Adam in illo labore interfuisse Curia celesti. Et Bernardus sermone 2. Septuagesima, ubi inquit: Adam tune obdormivisse in tunc incommutabilis veritatis. D. Thomas 1. part. quæst. 24. art. 1. leviter attigit rem hanc, tamen non definit.

Hea ramo sententia nulla ratione vera videatur, nec potest colligi ex illo testimonio Genes. 2. Imo neque Patres id affirmant, solum enim assertunt in illa ecstasi mirabilis fuisse elevatum ad intelligentiam mysteriæ divinae, de visione autem divinae essentiaz nihil affirmant.

Præterea de Divo Benedicto id ipsum tenent alii, quod afferere videatur Divus Gregorius 2. dialogorum cap. 35. Fixum tene, Petre, quod loqueris, quia anima videntur Creatorem angustiæ est omnis creatura. Quamlibet etenim partum de luce Creatoris appeterit, breve ei sit omne, quod creatum est, quia ipsa luce visionis intima mente laxatur simus, tanquam expanditur in DEO, ut superior exaltat mundo, sic vero ipsa videntis anima supra sensus ipsam, cùmque in DEI lumine raptus supra se, in interioribus ampliatur, & dum se conficit exaltata, comprehendit quam breve sit, quod comprehendere humiliata non poterat. Hæc Gregorius. Cujus quidem sententiam explicat Divus Thomas 2.2. quæst. 180. art. 5. ad 3. & quædlibet 1. art. 1. ubi oppositum docet, aperie affirmans Divum Gregorium locutum fuisse de eximia aliqua visione, & revelatione, non vero de ipsa essentiaz divina clara visione.

Nec defuncti, qui dicunt Divum Augustinum in contemplatione positum divitiam electum clas-